Doğan Kardeş

SAYI : 20 8 MAYIS 1978 500 KURUŞ

MÜCEVHER DOLU PİRAMİTLER

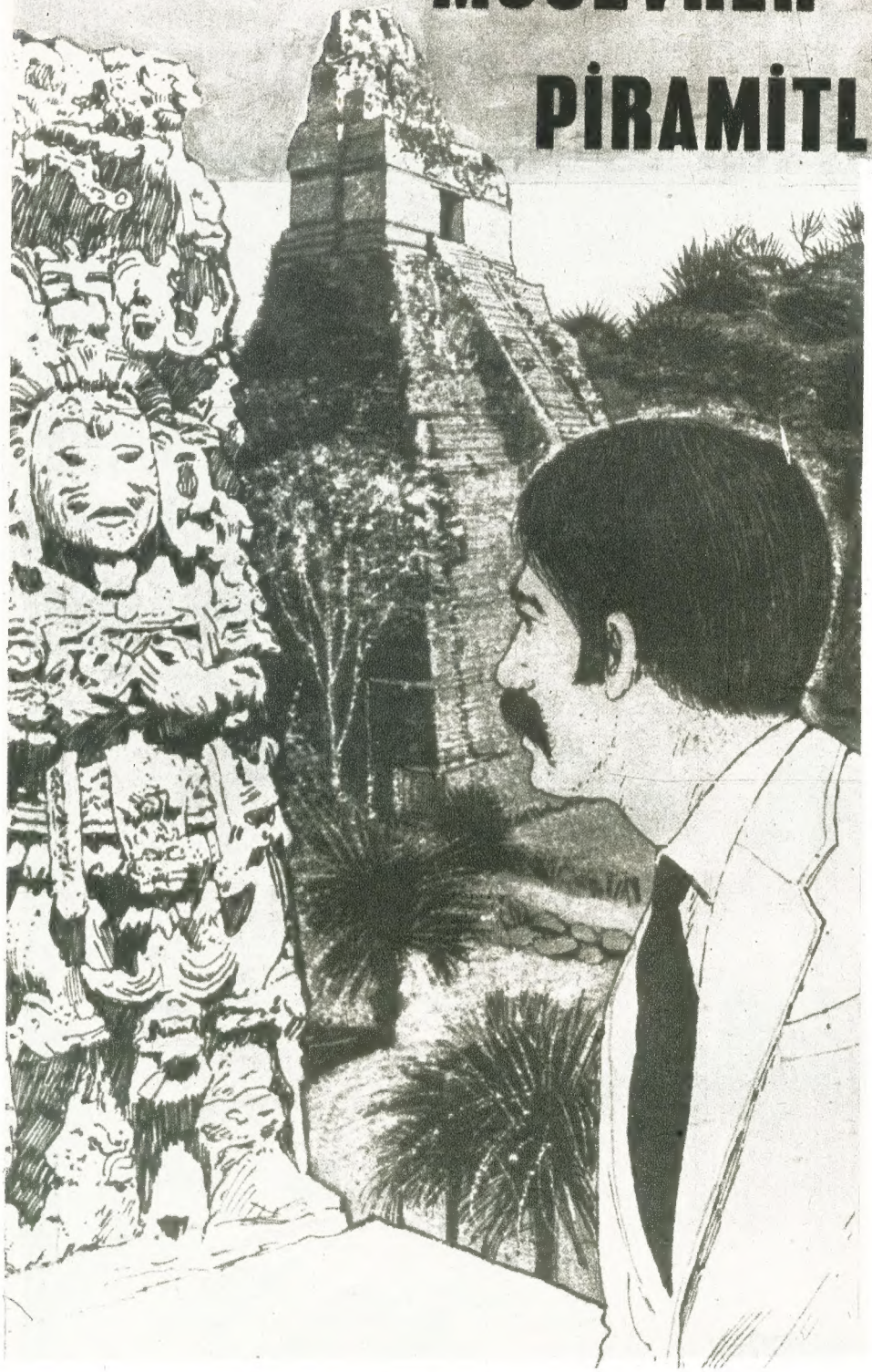

Onlardan bir tanesinin içine dört yılda inilebilmiştir.

ZAMANIMIZDAN üç bin küsur yıl önce yaşamış olan Maya'ların bugünkü Meksika dolaylarında kurmuş oldukları bir uygarlık vardı. Yeryüzünden gelip geçmiş nice başka uygarlıklar gibi bu uygarlık da geride bazı eserler bırakmıştır. «Arkeoloji» denilen eski eserleri araştırma, bulma, değerlendirme bilimi onların ömrünü uzatıyor. Maya'larla ilgili olarak hergün yeni bir şeyler öğreniliyor. Bulunlardan taşınabilir olanları müzelerde saklanıyor.

Bununla beraber geçmiş zamanın karanlıkları içinde birçok şey anlaşılmaz durumda kalmıştır. Onlar, gizliliklerini hâlâ sürdürüyor.

Maya'lar çok işler başarmıştır. Kendilerine göre bir yazı ve takvim icat

Gördüğü garip oymalar arkeolog Ruz'u şaşırtmıştı. Acaba nasıl bir yerdi burası?

etmiş, sıfırdan başlayarak sayıları belirlemiştir. Tarım usullerinde yenilikler yaptıkları gibi gök bilimde ileri gitmişler, dokuma, taş, demir ve mücevher işçiliğinde kendilerini göstermişlerdi. Fakat hepsinin üstünde yapı alanında koca koca eserler meydana koymuşlardı. Bunlar şimdi Meksika ve dolaylarında hâlâ görülüyor.

İşte anlatacağımız olay bu kocaman yapıların içinde geçiyor ve «arkeolog» dediğimiz eski eser araştırmacılarının binlerce yıl önce piramit biçiminde yapılmış taş anıtlarda buldukları kucak dolusu mücevherlerin ve insan kemiklerinin esrarını çözmek için harcadıkları çabaları gösteriyor.

Piramid'in en alt tabakasında mücevher dolusu taş tekneler bulunmuştu. Bir de yeşim taşından yapılmış maske... Bunlar neden oraya konulmuştu?

İÇİNE DÖRT YILDA GİRİLEBİLEN YAPI

1949 yılında Alberto Ruz adında Meksikalı bir arkeolog Maya uygarlığını araştırmak üzere Palenk şehrinde kurulan piramitleri incelemekle görevlendirilmişti.

Bu uygarlık hakkında bilmedikleri çok şey vardı. Eğer piramitlerden birinin içine girmeyi başarabilirse esrar perdesini biraz aralayabileceğini umuyordu.

Piramitlerden birinin tepesinde delikli bir taş levha vardı. Ruz bunu daha önce de görmüştü. Altında ne olduğunu çok merak ediyordu.

Taş levhayı kaldırdıktan sonra içine doğru yol kazmaya başladılar. Aşağıya indikçe işleri zorlaşıyordu. Hele her kazmanın altından çıkan kireç tabakaları ellerini yakıyordu.

Ruz ve yardımcıları elverişli havalarda bıkmadan usanmadan kazma işlerine devam ettiler. Tam dört yıl sonra piramidin içine inen taş merdivenler uzun bir koridorda son buldu.

Kalın bir duvarı da yıktıktan sonra taş bir kutu içinde deniz kabukları ve şahane inciler buldular. İleride bir başka taş kutu vardı. Ona doğru giderlerken birden oldukları yerde kala kaldılar. Koridorun sonunda insan iskeletleri görünüyordu. Bunlar taş bir kapının önüne yığılmıştı. Kapı üçgen biçimindeydi.

Alberto Ruz düşünüyordu. Bu kapıyı açmanın bir yolu olmalıydı. Alttaki delik dikkatini çekti. Burası da birkaç ufak taşla kapatılmıştı. Taşları bir yana ittikten sonra elindeki lambayı içeri soktu ve ilerisini görmeye çalıştı.

Önünde Maya insanlarını canlandıran oymalarla süslü duvarlardan oluşan büyük bir oda vardı. Birkaç merdiven inilince üzerinde acayip şekiller, ideyografik yazılar (1) bulunan muazzam bir taş duruyordu.

YER ALTINA KAR YAĞMIŞ GİBİ

Köylülerin de yardımıyla büyük taş kapı açıldıktan sonra herkes içeri doluşuverdi. Bu odada bulunan her şey kireçle kaplanmıştı. Sanki karlar ülkesindeydiler.

Oda ufaktı, fakat tavanı yüksekti. Oymalarla süslü taş levhanın üzerinde çok güzel işlenmiş baş resimleri vardı. Bu baş resimlerinin alın kısmının meyilli oluşu dikkati çekiyordu. Anlaşılan bebeklerin kafasını, doğar doğmaz bağlayarak bu biçime sokuyorlardı. Onlarla süslü taş levha muazzam bir blok üzerinde duruyordu. Acaba bu bir mezar mıydı, yoksa üzerinde kurban kesilen bir yer miydi?

Levhayı yerinden oynatmak zor bir işti. Üstelik oymaları zedeleme tehlikesi de vardı. Bir de taş levhanın altında birşey yoksa emekleri boşa gidecekti. Ama bir de doluysa...

Sonunda Ruz taş blokun içi görülebilecek şekilde delikler oydurdu. İçi boştu!

Deliklerin birinden bir tel sar-

(1) Yazıda kelimenin harfleri gösterilmeden, doğrudan doğruya düşünceyi anlatan işaretler kullanılması... Buna «ideograma» da denir.

(Devamı 31. sayfada)

GÜNEY KIZILDERİLİLER ARASINDA BİR GÜN

AMERİKA'NIN yalnız Kuzeyinde değil; Güneyindeki Kızılderilileri de merak edip onların yanına kadar gidebilen kimseler var. Güney Amerika'nın Peru ülkesinde Amazon nehri kıyılarında yaşayan bu kızılderililerin en göze çarpan özellikleri ağızlarıyla ok atmalarıdır.

Ağızla ok atılır mı, demeyin. Tabii oku ağızlarına alıp atmıyorlar. Onu kocaman üfleçler haline getirilmiş ağaç boruların içine sokup üfleyerek fırlatıyorlar.

Yugua adı verilen bu kızılderililer Amazon nehrinin Peru ülkesinden geçen kısmının bir kenarında yaşıyorlar. Dilimizde bu nehir için bir şaka yapılmıştır:

Hikâye kitaplarına giren bu garip insanları şimdi turistler yakından görüp onlarla alışveriş ediyorlar.

Güya karşısına geçip çok uzun olduğunu görerek **«Amma Uzun!»** demişler de onun için adı öyle kalmış!.. Gerçekten bir hayli uzundur. Ama adını başka kaynaktan almıştır. Bu nehir 7025 kilometre boyundadır; 7 000 000 kilometre kare arazi içinde akıp gider. Brezilya'nın büyük bir kısmı ile Peru, Ecuador, Colombia, Veneguella ve İngiliz Guyana'sı onu tanır.

⁂

Yugua Kızılderililerine gelince bu nehrin bir kıyısında ilkel bir hayat yaşamakla beraber, bugün artık onlarla konuşulup görüşülebiliyor. Yakınlarında bir yerde kurulmuş olan bir turist acentesi onların yanına ziyaretçiler götürüyor ve yaşayışlarını gösteriyor.

Yugua kadın ve erkekleri ottan yapılmış eteklerle dolaşırlar. Ava da böyle giderler. Kullandık-

Aşağıda bir Yugua Kızılderilisinin üfleçle ok atarak avlandığını görüyorsunuz.

Güney Amerika'nın Kızılderilileri ilkel insanların en uysallarıdır. Toplu halde yaşarlar. Ava da beraber çıkarlar.

ları silahlar —yukarda söylediğimiz gibi— ağaçtan yapılmış üfleçlerdir.

Bu üfleçler iki metre uzunluğundadır. İçerisine özel olarak yapılmış oklar yerleştirirler. Okların ucu ağaç özüyle kalınlaştırılmış, ya da bezle sarılmıştır. Böylece üflece yerleştirirken hava kaçmasını önlerler sonra avlayacakları hayvana nişan alarak onları üflerler. Şiddetle çıkan ok, hedefe varınca hayvan sersemler ve yakalanır. Eğer bu silahları öldürmek için kullanmak isterlerse, okların ucuna zehir koyarlar.

Fakat avladıkları hayvanlar çoğunlukla kuşlardır. Onları kanatlarından vurup düşürürler. Ağaçlara tırmanabilen birtakım ağır yürüyüşlü hayvanlar vardır ki onları da vurarak düşürürler. Vurdukları hayvanların bazılarının etini yerler; bazılarının derisini yüzerler, dişleri ve kemiklerinden süsler yaparlar; turistlerle alışverişte kullanırlar. Diş dizilerine boncuklar da ekleyerek yaptıkları zarif kolyeler turistlerin özellikle beğendikleri şeylerdir. Alışverişleri trampa yoluyladır. Para kullanmazlar. Mal verirler ve yerine mal alırlar. Örneğin sözünü ettiğimiz zarif kemik -boncuk kolyelere karşılık turistler onlara ipek kaşkollar verir. Yugua kadınları, bunları boyunlarına dolayıp gezmekten çok hoşlanırlar. Fakat ayakkabı, iskarpin gibi şeyler istemezler, çünkü yalnayak gezmeye alışmışlardır.

Yugua kızılderililerinin haline bakıp da onların çok basit, tatsız bir hayat sürdüklerini sanmayın, kendi aralarında düzenledikleri eğlencelerde öyle coşup taşarlar ki...

Fakat hergün köylerine daha çok sokulan turistler onlara da çağdaş hayatın yollarını açacağa benziyor.

O zaman ilk iş olarak turist kılığına girip şimdi kendilerini garip garip seyreden insanların ülkelerini görmek isterler mi dersiniz! ■

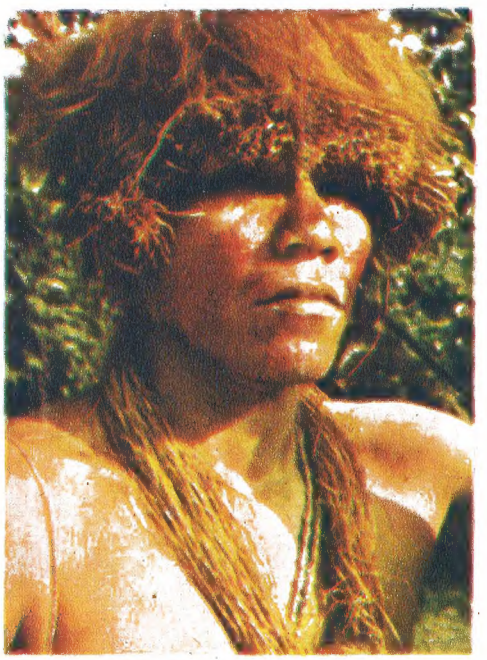

Yugua kadınları erkeklerinin avladığı hayvanların dişlerinden ve renkli taşlardan yaptıkları kolyeleri turistlere birer ipek kaşkol karşılığında verirler (yukarıda). Bir kızılderili eğlence günü makyajı ile yakından görülüyor.

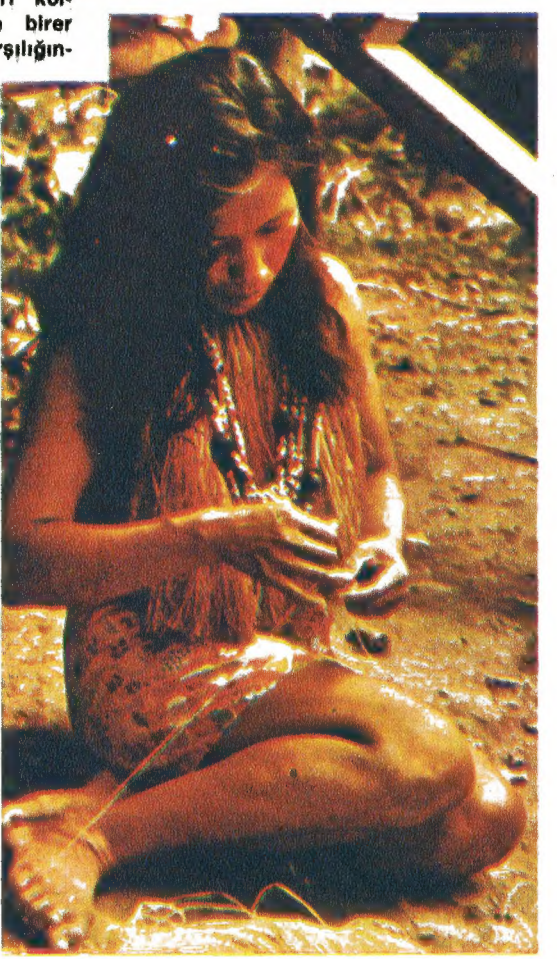

11 Ömer ve Köpeği UZAYDA

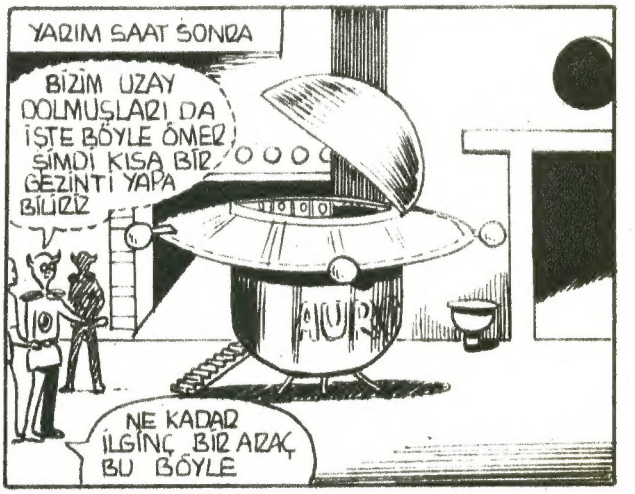

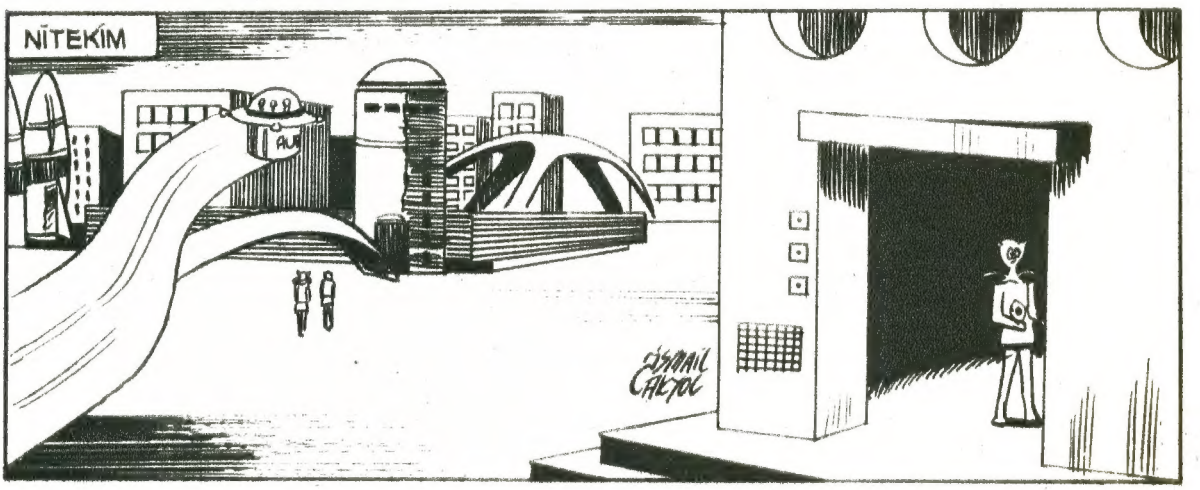

ÖZET: Ömer ve çok sevdiği köpeği Karabaş ormanda dolaşmaktadırlar. Çiçek toplarlar, koşarlar, eğlenirler. O sırada Karabaş bir gariplik hissedar ve huzursuzlanır. Ömer önce aldırmaz, ama sonra arkalarına garip bir cismin indiğini görerek irkilir. Bu bir uçandairedir.

(Devamı Var)

YENİ KONUĞUMUZ LASSİE...

TELEVİZYONUN sevilen dizisi «Kaç Joe Kaç» hepimize veda etti. Seyirciler akıllara durgunluk veren maceraların yaratıcısı sevimli Joe'yu bir daha göremeyecekleri için üzülürlerken, onun yerine en az Jue kadar akıllı bir konuk geleceğini bilmiyorlardı tabii. Evet televizyonumuzda bu kez oynayacak olan dizi Lassie. Lassie de Joe gibi birçok kişiye yardım edecek, sevimliliği ve zekâsıyla kendini kabul ettirecek. Hatta daha birkaç macerasını seyrettiğimiz halde onu şimdiden sevdik bile değil mi? ■

TAVAN ARALARINDA ARANAN SERVET

TAVANARASI deyip geçmeyin. Şimdi İngiltere'de tavanaralarında yığılı kalmış olan eşya arasında kıymetli tablolar araştıranlar var. Ünlü bir ressamın 300 tablosu kayıp. Onları bulanlar bol para kazanacak: Bizim paramızla 40 milyon lira.

18. yüzyıl ressamlarından Stubbs isimli bir sanatçı at resimleri yapmakla ün kazanmıştı. Resimlerini de yanlışsız yapmak için bu hayvanı çok iyi incelemişti. Fakat onun at resimlerinden başka birçok insan resimleri de yaptığı öğrenildi. 300 kadar da insan resmi yapmış olduğu biliniyor. O halde nerde bunlar?

Hâlâ bulunamayan bu resimlerin peşinde —sanat meraklıları başta olmak üzere— bir yığın insan var. ■

BİR PUL MERAKLISININ GARİP ARZUSU

İSVEÇ'teki çok zengin bir filatelist bütün servetini harcayarak Karaip'lerde Redonda adasını satın almak için teşebbüse geçti. Bu meraklının bütün arzusu adaya yerleşip orada kendi başına buyruk bir hayat sürmek ve tabii bu arada da üzerinde kendi resmi bulunan bir de pul bastırmak! ■

ARMONİKA NASIL ÇALINIR?

HEM çalınması, hem de taşınması kolay olan Armonika çocukların çok sevdiği bir müzik aletidir. «Ağız armonikası» veya «ağız mızıkası» da denir. Armonikayı çalmak için dudakların arasına alarak ülflemek, ya da nefesi çekmek gerekir. Böylece meydana gelen hava akımı içerideki dilcikleri titreştirir ve her bir dilcikten başka başka sesler çıkar. «Pompalı mızıka» denen büyük armonikalarda ayrıca bir de düşme bulunur. Buna basmakla natürel değil, aynı zamanda bemol ve diyez sesler de elde edilebilir. ■

GARİP AMA GERÇEK

HİNDİSTAN'ın başkenti Yeni Delhi'de araştırmalar yapan Sing ve Pornich adlı iki Hintli bilgin şu garip iddiayı ortaya attılar: Mimoza bitkisi yanında müzik çalındığı zaman daha çabuk büyüyormuş! Bugünlerde bu iki bilgin, ilk bakışta insanı şaşırtan bu iddiayı ispat etmek için uğraşmakla meşguller!.. ■

FİL YAPIYORUZ

GEÇEN hafta, arkadaşım maymunu yapmasını öğrenmiştiniz. Şimdi de beni örün bakalım, böylece evinizin hiç bir yerine zararı dokunmayan bir filiniz olur. Bedeni kırmızı, kulaklarının kenarı mavi yün, gözleri ve dişleri beyaz kumaş olan sevimli bir fil. Ne dersiniz? Böylece gelecek haftalarda da vermeye devam edeceğimiz arkadaşlarımla hayvanat bahçenizi tamamlamış olursunuz. ■

KUZEY KUTBU ZAMANLA ISINIYOR

RUS bilginlerinin yaptıkları incelemelere göre Kuzey Kutbu'nun bazı yerlerinin son zamanlarda ısındığı ve ısının —25°'ye yaklaştığı anlaşılmıştır. Kutuplar bölgesinde normal ısının —40 - 50° kadar olduğu göz önüne alınacak olursa bazı noktaların daha az soğuk olmasına sebep olarak dipteki yanardağlardan bazılarının faaliyete geçmiş olduğunu gösteriyor! ■

KÖPEKLER BAZI OLAYLARI BİZDEN ÖNCE SEZİYOR

KÖPEKLERİN kulakları insanlara oranla çok daha hassastır. İnsan kulağı çok tiz sesleri kesinlikle duymaz. Oysa köpekler hemen kulaklarını dikerek o sesin geldiği kaynağı incelemeye koyulurlar. Bu da köpeklerin kulaklarının insanlara göre daha değişik, daha duyarlı bir yapıya sahip olduğunu gösterir.

Ayrıca köpeklerin altıncı duyuları da çok gelişmiştir. ■

MÜZİK DÜNYASINDAKİ KÜÇÜK KIZ

MÜZİK dünyasının devleri arasına Eurovizyon yarışmasında finale kalan parçası «Küçük Kız» ile giren sevimli sanatçı Ayça Oktay bu yarışmada kendisini destekleyen arkadaşları Elma Şekerlerinden ayrıldı. Bundan böyle müzik çalışmalarına yalnız başına devam edecek olan Ayça yeni plaklar doldurmayı da düşünüyor. Bu arada okulunu hiç ihmal etmeyen küçük sanatçı, **«Her şeyden önce okulum ve gelecekteki yüksek öğrenimim gelir,»** diyerek müziğin hayatında ikinci sırayı aldığını da açıklıyor. ■

YANGINA KARŞI YENİ TEDBİRLER

PARİS'te bir Fransız'ın geliştirdiği buluş eğer otomobillere uygulanacak olursa bundan sonra arabaların içinde sigara içmenin hiçbir tehlikesi olmayacak! Çünkü yeni buluş, sigarayı dokundurur dokundurmaz kendiliğinden sönmesini sağlayacak bir sigara tablasından başka bir şey değil! ■

İLGİ BİLGİ HABER... İLGİ BİLGİ H

SİHİRLİ AYAKKABI

ÇOCUKLARA PARA VAATEDEN DAWSON ARADA GELDİ...
GROUNDVOD'LU ÇOCUKLARA GALİBİYET HALİNDE PARA VAATETMİŞTİNİZ AMA PARA CEBİNİZDE YOK
KANBEDERLER-SE OLAR BANA 400 LİRA VERECEKLER. KAMYON İÇİN BORÇLULAR...
GROUNDVOD'UN SOYUNMA ODASINDA
YALNIZCA 2-1. BEN 10-0 OLUR SANIYORDUM.
BİRAZ UĞRAŞIRSAK KAZANIRIZ.
BİLLY DAVE! DUA EDİN. ENİYİMİZ O...
AMA İKİNCİ YARI BAŞLAR BAŞLAMAZ...
ONU MARKE EDİN. GELMESİN!
GÖRMEDİK BİLE NASIL BURAYA GELDİ?
GOOOLLL!
3-1
GROUNDVOD YANDI. YİNTERRUSİRALAYACAK...
OMP
FAKAT
AYAKKABILAR BENİ GÖTÜRÜYOR. BENİ DOĞRU YERE GÖTÜRÜYOR DOĞRU MUTLAKA...
4
GOOOLLL
BU DA NE?
NE GOL! GÖRMEDİK BİLE!
3-2. GROUNDVOD OYUNU VERECEK Mİ NE? PARAMIZ GİDİYOR...
SANA... SADECE SANSIMIZ İKİ ATAK VE İKİ GOL BAŞKA TAMAZLAR.
ON DAKİKA SONRA...
GOOOLLL!
UFF!
3-3. BU DAVE HARİKA BİR SET...
BEŞ DAKİKA KALDI. NE OLACAK BAKALIM? KAZANIRIZ BELKİ...
KAZANDILAR MI DERSİNİZ?

(Devamı Var)

İMZALAR CENK KARAALİ - İstanbul, NİSAN ÖZTÜRK - Ankara, NECİP ÖZTÜRK - Ankara, NAZLIHAN KIZILTAN - Ankara, NAZAN KIZILTAN - Ankara, BENGİSAN KIZILTAN - Ankara, ÖMER FARUK DOĞAN - Kütahya, ZEYNEP DOĞAN - Kütahya, FATİH MEHMET DOĞAN - Kütahya, EBRU TANYERİ - İstanbul, FEYYAZ RÜZGÂR - Ankara, ELİF METE - İstanbul, CEM AVCI - İstanbul, ARZU AVCI - İstanbul, MERAL TUĞCU - İstanbul, BİROL ELÂL - Balıkesir, SEDEF ERTUGAN - İstanbul, ÖZGÜR KIR - Ankara, YALIM KIR - Ankara, AYLİN SEVGİNER - İstanbul, ÖZLEM ÖKEN - Ankara, FUAD ÖKEN - Ankara, BURAK ÖZYALÇİN - İstanbul, ESRA ERİNÇ - İstanbul, AYSU ERİNÇ - İstanbul, EMEL AKTUNCA - İstanbul, SİNAN ALİ ERHUN - İstanbul, NERMİN BAL - İstanbul, NAZMİYE BAL - İstanbul, ENVER BAL - İstanbul, BOZKURT ALİEFENDİOĞLU - İstanbul, ERDAL GÖKÇE - İstanbul, ÖZDAL GÖKÇE - İstanbul, ÇİĞDEM TOSKAY - İstanbul, AYŞEM ÜÇER - İzmir, ADEM ERCAN - İstanbul, NAZAN ŞENKAL - Çorlu, MİNE KONCA - İstanbul, ÖMER TÜRKÇÜ - İstanbul, BÜLENT ŞAHİN - İstanbul, ZEYNEP ÖZSOY - Ankara, OSMAN İNEGÖL - Ankara, NİHAT KAPTAN - Balıkesir, ASLI TOKATLI - Ankara, SELMİN SÖYLEMEZ - Ankara, TİMUR SÖYLEMEZ - Ankara, ORHAN TOKAÇ - İzmir, MEHMET EMİN ADANALI - İstanbul, ASLI CAMİCİOĞLU - İstanbul, IŞIL CAMİCİOĞLU - İstanbul, ELİF YEŞİM CAMİCİOĞLU - İstanbul, NALÂN ŞİŞMANOĞLU - İstanbul, EMİN ÖZDİL - İstanbul, REMZİ SEVİNÇ - İzmir, TUNCAY SEVİNÇ - İzmir, HÜSEYİN ATILGAN - Saruhanlı, BAYHAN GENÇER - İzmir.

Baskıya yetişmeyen imzaları yayınlamaya haftaya devam edeceğiz.

KAŞİFLER DİZİSİ : 16

VİKİNGLER dokuzuncu ve onuncu yüzyıllarda Avrupa'yı, özellikle de İngiltere'yi titretirler, mücadelecilikleri ve atak girişimleriyle ortalığa korku salarlardı. Din adamları kendilerini Vikinglerin şerrinden korumak için dualar ederler «Hey Tanrım, bizleri Kuzey Adamlarının şiddetinden koru» diyerek Tanrı'ya yakarırlardı. İşte Eric denilen kişi de bu Vikinglerin biri idi. İnsanlar onu yanlarında istemeyince küçük bir gemiye binerek bilinmeyen denizlere yelken açmış, nihayet kıta büyüklüğünde bir ada bularak oraya yerleşip Kuzeyin Robinson'u olmuştur.

PUSULASIZ BULUNAN ADA

(Kuzey Robinson'u Eric'in Serüveni)

Babası da Eric gibi Norveç'den sürülmüş biriydi. Komşularıyla geçinemeyen, çok kan döken bu adamı kral bir daha geri dönmemek üzere İzlanda'ya sürmüştü. Eric de aynen babası gibi bir tip olunca onu da babasının yanına göndermek yapılacak işlerin en iyisi gibi görülmüştü.

Eric İzlanya'ya geldikten sonra da geçimsizliklerine devam etmişti. Kendi gibi genç kişilerle çekişiyor, bu çekişmeleri bazen kanlı olaylara kadar varıyordu. İzlanda Parlamentosu bu huzursuzlukları önlemek için Eric ile adamlarını üç yıl müddetle ükeden sürmeye karar verdi. İzlanda'dan gitsinler de ne yaparlarsa yapsınlar, diye düşünüyorlardı.

Eric İzlanda'dan sürülüşü M.S. 982 senesine rastlamaktadır. O zaman 32 yaşında olan Eric evli idi. Kendini seven birkaç dostunu ve kölelerini yanına alarak büyükçe bir kayığa bindi ve enginlere doğru açıldı. Norveç'e geri dönemezdi... İzlanda kendisini istemiyordu, öyleyse ne yapabilirdi? Tek güvendiği hep batıya doğru gidecek olursa karşısına bir kara parçası çıkacağı umuduydu.

2000 mil kadar yol almıştı. Küçük bir teknenin böylesine uzun bir mesafeyi nasıl katetmiş olduğunu anlayabilmek gerçekten imkânsız.. Yelken açıyor, küreklere asılıyor ve pusulasız yol alıyorlardı. Nasıl yaşamışlar, nasıl karın doyurmuşlar, nasıl böylesine uzun bir yola dayanmışlardı? Bunu anlayabilmek mümkün değil, fakat sonuçta bir karaya vardılar. Yeni vatanlarına kavuşmuşlardı. Burada kendilerinden önce insanların yaşadığına dair izler de vardı. Eric sürgün müddetinin bitiminde İzlanda'ya dönüp oradan arkadaşlarını alarak bu kıtaya getirmeyi düşünüyordu. Eric ve arkadaşları bugün Julienehaab şehrinin bulunduğu koya demirlemişlerdi ve adanın her tarafı buzlarla kaplı olmasına rağmen burası oldukça yeşillik bir bölge idi. Eric buraya Grönland (Yeşilülke) adını verdi. Arkadaşlarının karşı koymalarını, buranın pek de o kadar yeşil olmadığını söylemelerini de şöyle cevapladı: «Olsun. Biz buraya güzel bir isim verelim ki herkes gelmek istesin.»

Eric sürgün devresinin sonunda İzlanda'ya döndüğünde koyduğu bu ad etkisini gösterdi. «Benimle Grönland'a geler misiniz?» diye sorduğu birçok kişi buna gönüllü çıktı. İstekliler 25 gemiyi doldurdu. 986 yılında İzlanda'dan Grönland'a hareket eden bu 25 gemiden ancak 14'ü oraya varabildi. Geri kalanların ise bazısı İzlanda'ya döndü, bazısı ise kayboldu. Grönland'a ulaşabilenler Eric'in gözetiminde iki koloni meydana getirdiler. Eric onlara iyi baktı, iyi idare etti. Eski kavgacılığı kalmamıştı. Böylece yaşayıp gittiler. Onların sefilliği ve hayatlarına sıfırdan başlayışları yepyeni bir edebiyat doğurdu: Kuzey adalarına Saga adını verdikleri masal edebiyatı... İşte bizler de onların hayatlarını bu şiirlerden öğrenmekteyiz.

Eric'in oğullarından Leif'in M.S. 1000 yılında, yani Kristof Kolomb'dan beş yüzyıl evvel Amerika'ya ayak bastığını yine bu masal şiirler sayesinde öğreniyoruz Hatta Kolomb'un İzlanda'ya yaptığı bir yolculuk sonucunda bu efsanevi maceraları duyup Av-

(Devamı 31. sayfada)

ESKİŞEHİR BAHÇELİEVLER LİSESİ :

AYAKTAKİLER (Soldan Sağa) : Cezmi Büyükgünay (Antrenör) Mükerrem, Hamiyet, Seher Ertürk (Öğretmen), Nevin, Gönül

OTURANLAR (Soldan Sağa) : Serap, Vildan, Resmiye, Şükran, Ümit, Semra.

PUL TOPLAYALIM

FATİH PULLARI

Sayın Tunç Aral - İstanbul

Sorduğunuz Fatih pulları ile Kuşlar serisi konusunda verebileceğim bilgi şöyle:

İstanbul'un Fethinin 500. yılı nedeniyle 29 Mayıs 1953 tarihinde tedavüle konulan Fatih serisi 12 puldan oluşuyor. Bir de hatıra bloku var. Serinin damgasız değeri kataloglara göre değişik. Örneğin, Pulhan-78 kataloğunda 150 lira olarak gözüküyor. Pul müzayedelerinde ise 225 liraya kadar alıcı buluyor. Pulculardaki fiyatı da 225 liradan aşağı değil. Bu seride Fatih'in resminin bulunduğu pul bir değil iki tane. Hangisini sorduğunuzu bilemiyorum ama ben ikisi konusunda da bilgi vereyim. Bu serinin 100 kuruşluk pulunda Fatih Sultan Mehmet çiçek koklarken görülüyor... Bu pulun tek fiyatı 35 lira civarında. Diğerinde ise, ünlü İtalyan ressamı Bellini'nin yaptığı tablo yer alıyor. 2,5 liralık bu pul da 50 lira değerinde. Fatih serisinin damgalı serisi 75 lira. Söz konusu iki pulun damgalı fiyatları da 15'er lira. Bir de Bellini'nin yaptığı tablonun bulunduğu Fatih hatıra bloku var. Bunun değeri kataloglarda 500 lira olarak gözüküyor ama piyasada 750 liraya buldu.

1976 yılının 19 Kasımında çıkartılan artı değerli «Kuşlar» serisinin katalog değeri 20 lira. Damgalısı 8, ilk gün damgalısı da 75 lira değerinde... ■ ERDEN GÜLEY

Merhaba Çocuklar

● *KÜTAHYA'dan Ömer Faruk Doğan: Soyadınızla aynı ismi taşıyan dergimiz hakkında bilgi istemişsiniz. Sorularınızın basında «Okuyucu Kulübü» üyelerimiz geliyor. Onları üçer beşer sayfalarımızda resimleri çıktıkça tanıyorsunuz. Daha pek çok çıkacak. Çünkü sayıları birkaç bini buluyor. Doğan Kardeş'i çocukken okumuş olan ünlüler arasında Suna Kan, İdil Biret, Ayşegül Sarıca ve daha birçok sanatçılar vardır.*

● *ANKARA'dan Yekta Kopan: Sizi İstanbul'a geldiğiniz zaman matbaamızı ziyaret ettiğiniz günden hatırlıyoruz. Verdiğiniz sözü tutmuş, bir de mektup yazmışsınız. İlginize teşekkür ederiz. İstanbul'u daha küçük yaştan beri görmek istediğinizi söylemiştiniz. Bu kez bize izlenimlerinizi açıklıyorsunuz. «Sabaha kadar uzun ve yorucu bir yolculuktan sonra Boğaz Köprüsünü gördüğümde sevincimi görmeliydiniz» diyorsunuz. Fakat sokaklara dökülmüş çöpleri beğenmemişsiniz. Haklısınız. Ancak o zamandan beri İstanbul Belediyesi temizliğe çok önem veriyor. Bizim şehir de sizinki kadar temiz, sağlıklı ve güzeldir. Yine bekleriz.*

Mektubunuzdaki «Dersler» başlıklı şiirinizi de bekendik yerimiz dar olduğu için yalnızca birkaç mısraını aşağıya alıyoruz:

Ne güzeldir dersler
Bize bilgi verirler
Türkçe en önemlisi
Öğretir dilimizi
Çok yorar matematik
Dinlendiriyor müzik. ■

KULÜP ÜYELERİNİ TANITIYORUZ

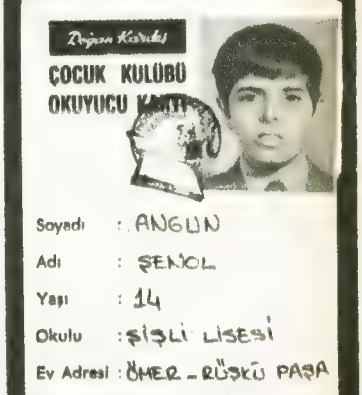

Siz de üye olun sizin de böyle bir kartınız olsun!

GÖZÜNÜZ AYDIN I

Üç hafta yayınlanacak olan sonuç listelerinin birincisinde bu hafta Resim ve Karikatürde derece alanları bildiriyoruz. Armağanları adreslerine gönderilecektir.

Resim

1.
Gaziantep'ten
YEŞİM GÖKSEL

Resim

2.
İstanbul'dan
BERNA KILIÇOĞLU

Karikatür

1.
Samsun'dan
YILMAZ ÖZTÜRK

2.
Ankara'dan
GÖRCAN BÜYÜKÜNAL

Karikatür

Resim

3.
Bursa'dan
NAGEHAN ÇARIKÇI

3.
Kıbrıs'tan
ALP GÖKSEL

Karikatür

Resimde birinci, ikinci, üçüncü dereceler dışında

BAŞARILI İLK 10.

UĞUR VARDAN - Bursa, MUSTAFA ONUR - Zonguldak, ALİ ARDOR - İzmir, BÜLENT TAKA - Tekirdağ, FULYA GÜMÜŞ - Ankara, AHMET US - İstanbul, METİN ARIYAN - Zonguldak, NİLGÜN ÇİMİR - İstanbul, ÇİĞDEM GÜNEY - stanbul, GÜNGÖR KARAGÜZEL - Trabzon.

Karikatürde birinci ikinci, üçüncü dışında

BAŞARILI İLK 10.

ZÜMRÜT BAYRAKTAROĞLU - İstanbul, ÖMER FARUK DOĞAN - Kütahya, BEHİYE GÜNEŞ - Hatay, Zeki KARABULUT - Giresun, EMEL GÜLCAN - İstanbul, HAKAN SUNGUN - Konya, SELİM GÜLCAN - İstanbul, RECEP KUMCU - Afyon, HASAN KINCAL - İstanbul, NEJAT TAŞKAYA - Kayseri.

(Armağanları adreslerine gönderilecektir.)

BAYAN PERİ' nin TEMİZLİK GÜNÜ

GÜZEL ve güneşli bir bahar gününün sabahında Bayan Peri Tertemiz, evinde temizlik yapmak istemişti. Görüyorsunuz ya çocuklar, masallardaki periler bile evlerini temiz tutmak istiyorlar.

Bayan Peri Tertemiz'in o sabah keyfi çok yerindeydi. Penceresinin camlarını silmekle işe başlamıştı. Birden pencerenin hemen önüne «pat» diye bir şey düştüğünü işitti. Merak etti; aşağıya indi. Aaa... Bir de ne görsün! Mükemmel bir toz bezi yerine geçecek olan, saplı bir demet tüy... Bu yumuşak fırça gibi şeyle pekâlâ tozları giderebilir, örümcekleri alabilirdi.

Toz fırçasını yerden kaptığı gibi doğru evine koştu ve temizliğe başladı.

İlk iş olarak örümcekleri almaya girişmişti, fakat garip bir şey oldu. Bayan Peri Tertemiz eldeki toz fırçasını örümcek ağına dokunur dokunmaz bütün onlar altın oluvermez mi?

Bayan Tertemiz o kadar heyecanlandı ki yeniden avluya çıktı ve alabildiğine koşmaya başladı.

Ateşböceği'nin evine gidiyordu.

— «Ateşböceği, Ateşböceği» dedi. «Bak ben ne buldum!»

Bayan Tertemiz'in elindeki toz fırçasını gören böcek ona bir süre baktı ve sonra.

— «Nereden buldun bunu?» dedi. «Ben bunun eşini birkaç yıl önce bir arkadaşımda görmüştüm. Uğursuzluk getirir bu toz fırçası, sen onu hemen at!»

Bayan Tertemiz Ateşböceği'nin bu sözüne anlam veremiyordu:

— «Ama,» dedi. «Bayan Böcek. Ben bununla evdeki örümcek ağlarına bir dokundum; hepsi altın oluverdi. Nasıl atarım?»

Ateşböceği:

— «Sen benim dediğime bak» dedi. «Bu senin başına dert açar. Sakın evinde alakoyma. Hemen at!»

— «Hiç sanmam» dedi Bayan Peri Tertemiz. «Senin böyle değdirdiğin her şeyi altına çevirecek bir aracın olsa atmazsın değil mi? Ben de atmam ve atmayacağım.»

Bunları söyledikten sonra, evine döndü Tertemiz ve sihirli toz fırçasıyle dört bir yanın tozlarını almaya devam etti.

Akşama doğru güneş batarken artık pek yorulmuştu. Evin içinde de her taraf altın olmuştu. Kanepeler, masalar, çiçek saksıları, lambalar, perdeler, her taraf —bu sihirli aracın dokunduğu her yer, her şey— pırıl pırıl altın haline gelmişti. Çevre öylesine parlıyor, o kadar göz alıyordu ki, Bayan Peri Tertemiz, siyah

küçük kardeşiniz için masal

camlı gözlüklerini takmak zorunda kaldı ve koltuğuna tam oturduğu, altın çaydanlığından bir bardak çay içeceği sırada kapı çalındı.

Kapı hızlı hızlı çalınıyordu. Bayan Tertemiz yerinden fırladı. Bir yandan da bağırıyordu:

— «O kadar hızlı çalma... Sarsma kapıyı... Altın tozlarımı dağıtıyorsun, yavaş ol; geliyorum.»

Gele gele kim gelse beğenirsiniz? Ateşböceği değil mi?

Fakat Ateşböceği Bayan Tertemiz'e bir yabancıymış gibi bakıyordu.

— «Bayan Tertemiz evde mi?» diye sordu.

— «Tertemiz ben'im!» dedi. Peri kızı. «Tanımadın mı?»

— «Hayır,» dedi Ateşböceği ve siyah gözlükler takmış Peri Kızının yüzüne bön bön bakıp durarak söylendi: «Eğer benim tanıdığım Bayan Peri Tertemiz sen isen, hani renk renk gökkuşağı kanatların? Onları göremiyorum.»

(Devamı 31. sayfada)

Küçükler için spor

Kasdi hata,

HATALARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Sevgili çocuklar,

Mini - Basket ile ilgili söyleşimize bu hafta da kişisel hatalar konusu ile devam ediyoruz. Biliyorsunuz, basketbolda beşinci kişisel hatasını işleyen bir oyuncu saha dışı kalır. Mini - Basket'te de aynı kural geçerlidir. Öte yandan diskalifiye edici bir davranışta bulunan oyuncu da hakem tarafından oyundan atılır. Ancak basketbolda şu farklılık vardır ki, sahadan atılan oyuncunun yerine yedek oyuncu alınabilir.

Hakem topu, hatayı yapan oyuncunun rakiplerinden birine, hatanın yapıldığı yere en yakın kenar çizgisinden oyuna sokması için verir. Yapılan hata kasdî ise ya da sayı için atış yapıldığı anda işlenmiş ise o zaman hata yapılan oyuncuya serbest atış hakkı tanınır. Bu, üç atış üzerinden yapılır. İki atışta top sepete girerse, üçüncü atış yapılmaz.

Serbest atış hakkı çifte hatada verilmez. Top, karşılıklı hatayı yapan oyuncular arasında hakem atışı ile oyuna sokulur. Fakat iki oyuncuya da hata yazılır.

Bir oyuncuya rakipleri tarafından iki veya daha fazla kişisel hata yapıldığında yapılan hata sayısı dikkate alınmaz ve bu oyuncuya sadece normal serbest atış hakkı tanınır.

Eğer hataya maruz kalan oyuncu hatanın yapılması sırasında sayı için atış halinde ise ve bu atış sayı olmuşsa, sayı yazıldığı gibi oyuncuya da bir atış hakkı verilir. Aynı atış hakkı sayı ile sonuçlanan normal bir atış anında yapılan hatadan sonra da geçerlidir.

Gelecek hafta serbest atışlar konusu ile Mini - Basket'e devam edeceğiz sevgili çocuklar. Hepinize sağlık ve başarı dolu bir hafta dilerim.

■ **CEM ATABEYOĞLU**

Basit hata,

Sipru

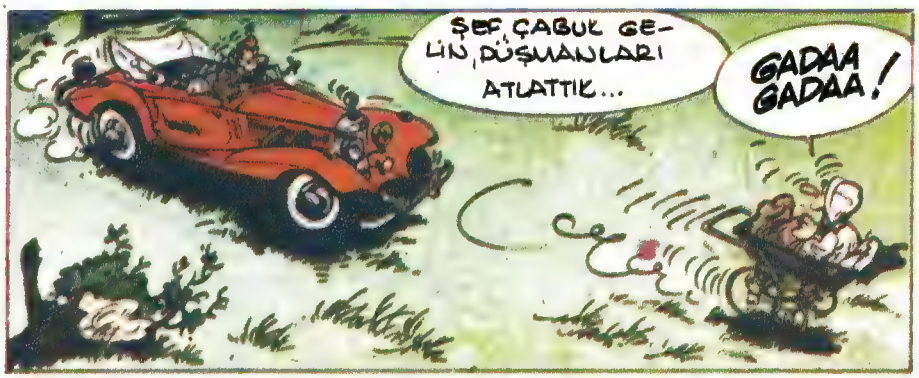
ŞEF, ÇABUK GELİN, DÜŞMANLARI ATLATTIK...
GADAA GADAA!

FAKAT ŞEF
DİKKAT!

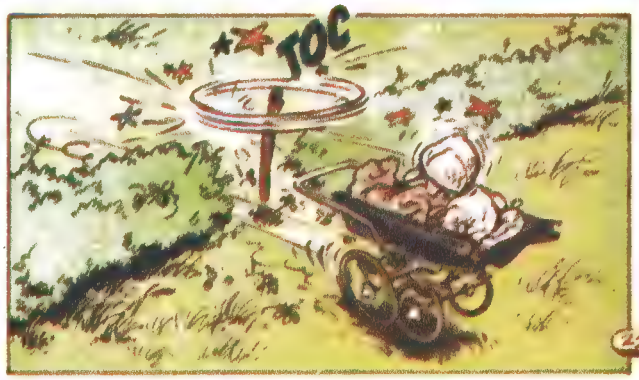
TOC

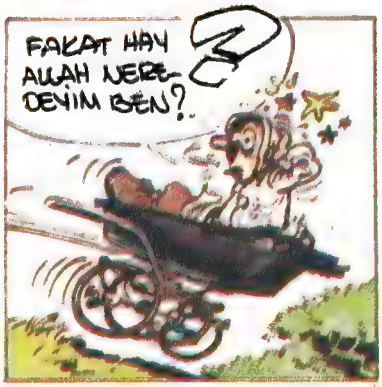
FAKAT HAY ALLAH NEREDEYİM BEN?

BU ELBİSELER DE NEREDEN ÇIKTI? BEBEK KIYAFETİ..

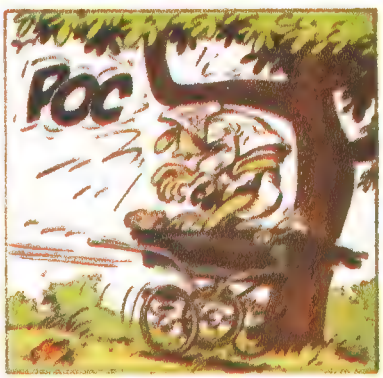
POC

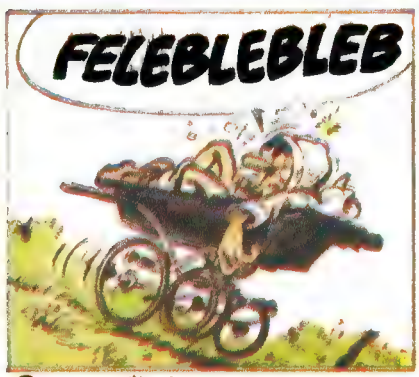
FELEBLEBLEB

DİKKAT, O MANYAK DELİ YENİDEN GELİYOR...
VROUMRROOROR

ÖZET: Sevimli kahramanımız Sipru bürosuna gelir. Fanto çok sinirlenmiştir. Çünkü Gaston büroyu birbirine katmış, daktiloları reçellemiş, kâğıtları dağıtmıştır. Sipru ikisini barıştırmaya, aralarını bulmaya çalışır, o sırada içerde bir gürültü olur. Fanto'nun başına yeni bir şey gelmiştir.

(Devamı Var)

DAĞLARIN KIZI HEİDİ

8

Heidi ertesi sabah uyanır uyanmaz, geri dönmeye karar verdi. Dosdoğru dedesinin kulübesine gidecek, buradaki kötü huylu ev sahibinden de kurtulacaktı. Halbuki Klara'dan hiç ayrılmak istemiyordu. İyi bir kızdı o. Üstelik gidişine üzüleceği de muhakkaktı. Ama kendisinin de burada daha fazla kalmasına imkân yoktu. Hemen yataktan fırlıyarak büyük gardrobu açtı; dedesinin kulübesindeyken giydiği elbiseleri oradaydı. Kendisine ait olmıyan hiçbir şeyi alamazdı. Onun için Klara'nın evinde verilenleri çıkardı; eski elbiselerini giyindi. Daha sonra Peter'in anneannesi için sakladığı bütün kekleri toplıyarak kırmızı şalına sardı. Hasır şapkasını da başına giydikten sonra odadan çıktı. Heidi çok heyecanlıydı. Ayaklarının ucuna basarak merdivenleri indi.

Aksiliğe bakın! Kapıyı açar açmaz Bayan Rottenmeier'le burun buruna gelmez mi... Onu, bu kılıkla görünce: «Nereye gidiyorsun?» diye bağırdı. «Nedir bu kılığın senin?» Heidi sadece: «Dedeme gidiyorum» diye cevap verdi.

Rottenmeier onu içeri aldı: «Tahammül edilir şey değilsin,» diyordu. «Bıktım senden! Sana bütün yaptıklarımıza karşı, evden kaçmak ha!» Sonra Heidi'yi odasına yolladı.

Aynı gün Bayan Rottenmeier Heidi'nin odasına girerek gardrobunda bir arama yaptı. Bu sırada Heidi'nin sakladığı kekler eline geçti. Halbuki kızcağız bunları Peter'in anneannesine götürmek istiyordu. Ev sahibi: «Nedir bunlar?» diye bağırdı.

Sonra hizmetçiyi çağırarak hepsini çöp tenekesine atmasını söyledi. Heidi, üzüntüsünden göz yaşları içinde Klara'ya koştu. Klara: «Ağlama» dedi «onlar zaten taş gibi olmuştur. Köydeki ekmekten daha fazla sertleşmişlerdir. İleride bir kolayını buluruz.» Heidi böylece sabahki kötü olayları unuttu ve Klara ile gülüp söylemeye başladı.

DAĞLARIN KIZI HEİDİ

Ertesi sabah Klara'nın babası Bay Sesemann, uzun süren iş seyahatlerinden birinden dönerek eve geldi. Her zaman olduğu gibi kucak dolusu hediye getirmişti kızına: «Nasıl,» dedi «Heidi'nin arkadaşlığından memnun musun bakalım; iyi vakit geçiriyor musun?»

Fakat, daha Klara'nın cevap vermesine kalmadan, Rottenmeier: «Dağlardan gelen bu kız her şeyi altüst etti» diye bağırdı. «Onu hemen geri gönderin.» Fakat Klara: «Hayır» dedi. «Ben Heidi'yi isterim...»

Bay Sesemann tekrar seyahate çıkmadan önce, Klara'nın babaannesine giderek onun bir müddet eve gelip çocuklara bakmasını istedi.

Yaşlı kadın bu teklifi kabul etti, gelecekti.

Bir gün kapıda bir araba durdu. Klara'nın babaannesi gelmişti. Evdekiler kapıya çıkıp onu karşıladılar. Herkes heyecan içindeydi.

Heidi'ye güzel kitaplar getirmişti. Heidi ona okuyup yazma bilmediğini söyleyince, yaşlı kadın: «Nasıl olur?» dedi. Heidi: «Çoban Peter benden daha büyük, ama o da okumayı bilmez,» diye kekeledi.

Evin kâhyası Bayan Rottenmeier'in onu sokak kapısında yakaladığı günden beri Heidi memleketine dönmeyi aklından çıkarmıştı. Ama dedesini ve dağları bir türlü unutamıyordu. Bu yüzden, her akşam odasına kapandığı zaman için için ağlardı... Sonra, sabahları uyanınca da ağlamadan duramıyordu... Nerede kalmıştı o güzel yamaçlar, güneşli günler... Bir sabah, Klara'nın babaannesi, gözlerinin kıpkırmızı olduğunu gördü. Küçük kızın sıla hasreti çektiğini anlamamıştı. Yanına yaklaştı...

Nesi olduğunu sordu, ama Heidi verecek cevap bulamadı. O zaman babaanne: «Biz,» dedi «üzgün olduğumuz zaman Allaha sığınır, bize yardım etmesini isteriz...» O gece Heidi, «Allahım, ne olur gene dedeme gönder beni!.» diye dua etti.

(Devamı Var)

DUT YAPRAĞINDAN ATLAS'A

BÜKÜLMÜŞ

KOZANIN içindeki bütün ipek lifleri bobine sarılmaz. Bir kozanın baş ve son kısmındaki lifler, ortasına nisbetle daha zayıftır.

Kozanın bu kısmından elde edilen iplikler, kopan lifler ve bozuk kozalar atılmaz, «Bükülmüz ipek» yapılır.

Bunun için bozulmuş karışık lifler hep birden bir makinanın içine konarak bükülür. Bükme neticesinde elde edilen bu iplikler düz ve muntazam değildir. Bir tarak vasıtası ile taranır ve pürüzleri düzeltilir. Düzleştirilen ipek lifleri başka makinalarda bir araya getirilerek birlikte bükülür ve ipek iplik meydana gelir.

Sizin de kolayca anlıyacağınız üzere, bu eğirilmiş iplik bobinde biriken iplik kadar sağlam değildir. Fakat o da güzeldir. O da işe yarar, kullanış bakımından birincisinden farksızdır.

(İPEĞİN 4000 YILLIK HİKAYESİ)

İPEK

Tuzların bir kısmını tutmak suretiyle ağırlığı artan ipek ipliğinin parlaklığı kaybolmaz, fakat dayanıklılığı kaybolur ve lifleri incelir.

Önce kar gibi beyazlaştırılan ipek daha sonra birçok renklere boyanır. Bunun için de ya kumaş dokunmadan evvel iplik boyanır veya dokunduktan sonra kumaş boyanır.

Bazı yerlerde, ipek hâlâ el tezgâhlarında dokunmaktadır. Bu günkü muazzam fabrikalara, dünün el tezgâhları arasında şu fark vardır: Fabrikalar elektrik veya buharla işler, tezgâhlar insan gücüyle.

Napolyon zamanında, Fransa'da, çeşitli ölçü ve kalınlıkta, kumaş dokuyan bir tezgâh icat edilmiştir.

İpekçilikle meşhur bir bölgede ana, babası dokumacılıkla geçinen küçük bir çocuk yaşıyordu. Bu çocuğun vazifesi, tezgâhın tepesinde kirişlere yakın bir yerde oturmak ve iplikleri aşağı yukarı çekerek desenli kumaş dokumasını temin etmekti.

Bu çocuk büyüdüğü zaman, istenilen desende kumaş dokuyacak kudrette bir tezgâh icat etti. Yeni yaptığı bu tezgâhta ipleri indirip kaldıracak çocuğa ihtiyaç yoktu. Tezgâh o şekilde yapılmıştı ki, yukarıya kirişlerin yanına çıkmağa lüzum kalmadan istenilen desende kumaş dokunabiliyordu.

Bu tip tezgâha mucidinin adı olan «Jacquard» ismi verildi. Bugün, muhtelif renk ve desendeki kumaşlar modern Jacquard tezgâhlarında dokunmaktadır.

İpeğin çoğu dikkatle beslenmiş ve itina ile bakılmış ipekböceklerinden elde edilir. Fakat ipekböceklerinin yabani bir cinsi daha vardır ki, onlar da ipek yaparlar. **(Devamı var)**

(Devamı Var)

OYUN EĞLENCE

PUSULASIZ BULUNAN ADA

(Baştarafı 15. sayfada)

Avrupa'nın batısında büyük bir kıta olduğuna karar verdiği de öne sürülmektedir.

Eric'un kurduğu koloni üçbuçuk yüzyıl kadar sürdü, sonra Norveç'liler memleketlerinde patlak veren müthiş bir hastalık yüzünden uzak yerlere gemi yollayamadılar ve Grönland'daki kardeşlerini unuttular. Yardımsız kalan koloni ise gündengüne çöktü, gittikçe yıkıldı... Nihayet buralara Eskimoların gelip yerleşmeleri üzerine bu beyaz nesil onların arasında büsbütün eriyip kayboldu. ■

BAYAN PERİNİN TEMİZLİK GÜNÜ

(Baştarafı 23. sayfada)

O sırada Bayan Peri Tertemiz kendine baktı. O güzelim incecik, ipek gibi yumuşacık, renk renk peri kanatları da altın olmuştu. Kaskatı altın!.. Her şey altına dönmüştü.

Onu bu haliyle tepeden tırnağa bir daha süzen Ateşböceği:

— «Olamaz!» dedi. «Benim tanıdığım Bayan Tertemiz'in renkli, ipek kanatları vardı. Hani senin ki?»

O zaman kanatları da altına dönmüş olan Bayan Tertemiz ağlamaya başladı.

— «Eyvah... Eyvah!.. Benim başıma neler gelmiş!.. (Ve toz fırçasına bakarak) Hep bunun yüzünden işte. Bu sihirli toz fırçası yüzünden.»

Ve fırçayı kaptığı gibi pencereyi açıp dışarıya fırlattı. Gücü yettiği kadar uzak, uzak yerlere doğru atmıştı. Ve tekrar Ateşböceği'nin yanına geldiği zaman odada her şey eski haline dönmüştü. Altın değildiler artık. Hemen aynaya koştu, baktı. O ipek gibi kanatları eski güzel gökkuşağı rengine bürünmüştü. Ve sırtında kelebek kanatları gibi yükseliyordu. Oh kurtulmuştu! Gözlüklerini gözünden attı, misafirine bir çay yaptı, tatlı tatlı sohbete daldılar. Odanın tozlarını nasıl olsa alırlardı... Altın tozları yoktu ya... ■

HAFTAYA RESİM VE YAZI YARIŞMAMIZI KAZANANLARI İLAN EDİYORUZ

MÜCEVHER DOLU PİRAMİTLER

(Baştarafı 3. sayfada)

kıtıldı. Teli çektikleri zaman kırmızı boyaya bulaştığını gördüler. Mayalar için kırmızı ölümün simgesiydi.

Ruz bütün tehlikeyi göze alarak kapağı kaldırmaya karar verdi. Tam 24 saat aralıksız çalıştılar. Büyük bir dikkat ve titizlikle kapak bir insan girebilecek kadar aralandı. Fakat o ne? Bir kapak daha... Neyse ki bu ikinci kapağın üzerinde iki delik vardı. Bunların arasından ip geçirilip çekilerek kolaylıkla kaldırmak mümkün oldu. İşte burada üzerinde kırmızı boya bulunan bir lahit vardı. Lahitin içi mücevherlerle doluydu. Mücevherlerin çoğu yeşim taşıydı (2). Yeşim taşından yapılmış bir başka şey daha vardı, lahitin içinde: Yüzlerce yeşim taşından meydana gelmiş bir maske! Bu mezar Amerika kıtasında yapılan en önemli arkeolojik keşif sayılmaktadır. ■

(2) Yeşim, zümrüt, yakut, pırlantadan sonra en sert ve dayanıklı bir kıymetli taştır. Açık yeşil renkte bulunan bu taştan süs eşyası, asma çerçeveleri, kılıç kabzaları ve tesbih yapılır. Yeşime biçim vermek için en usta bir taşçı bile saatlerce uğraşır.

Doğan Kardeş
HAFTALIK ÇOCUK DERGİSİ

Pazartesi günleri çıkar.

8 MAYIS 1978
Sayı : 20 Sıra No. 1165
Yıl : 34 Cilt : 1

Sahibi :
Doğan Kardeş Matbaacılık Sanayii A. Ş. adına
KEMAL ERHAN
Yazı İşleri Müdürü :
ŞEVKET RADO
Yazı İşleri ve İdare :
Divanyolu, Türbedar Sokak 22 İSTANBUL ★ Doğan Kardeş P. K. 1146 - İSTANBUL ★ Telefon : 27 95 10 (Santral)

ABONE ŞARTLARI
Yurt içi adi posta, yıllık 220 TL. ★ Altı aylık: 110 TL. ★ Yurt dışı uçak postası ile yıllık: 430 TL. ★ Altı aylık: 220 TL.
Adres değişikliği için 100 kuruşluk posta pulu gönderilmelidir.
(Abone için Divanyolu, Türbedar Sokak No. 22, İSTANBUL)

DİZİLDİĞİ ve BASILDIĞI YER :
Doğan Kardeş Matbaacılık Sanayii A. Ş.
Gönderilen yazı ve resimler iade edilmez.

İLANLARINIZ İÇİN İLAN SERVİSİMİZE MÜRACAAT ETMENİZİ RİCA EDERİZ. Tel. : 27 95 10

KAPAKTAKİ RESİM :
Resim Yapan Çocuk

Yandaki kupondan altı adet biriktirip iki fotoğraf, isim, okul ve ev adresiyle bize yollayan, Doğan Kardeş Okuyucu Kulübüne üye oluyor.

BİLMECE

8 YANLIŞ OYUNU

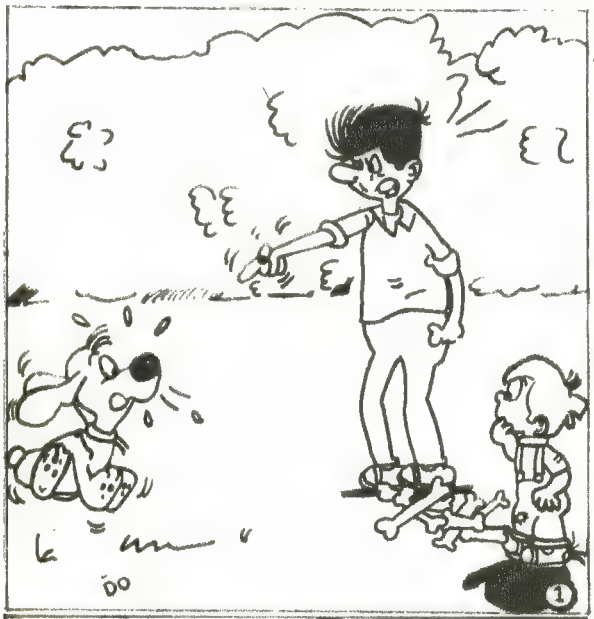

DOĞRU CEVAPLAR: 1 — Arkadaki bitkiler değişik, 2 — Babanın sağları, 3 — Babanın gözü, 4 — Afacanın dizindeki yama, 5 — Afacanın pantolonu, 6 — Kemikler değişik, 7 — Çimenler, 8 — Cancanın burnu.

Gönderen: ÖMER FARUK DOĞAN

DOĞAN KARDEŞ Okuyucu Kulübü
Kuponu No: 6

BÜYÜK BULMACA

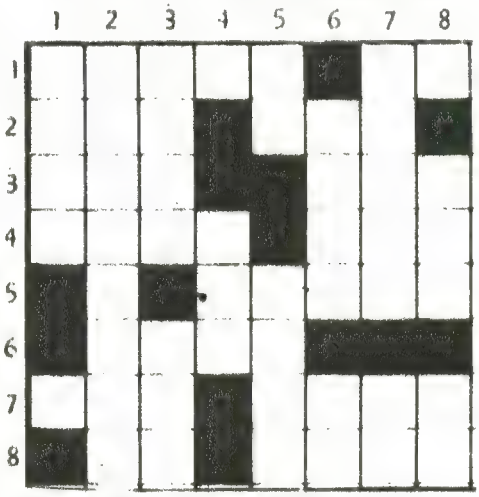

SOLDAN SAĞA: 1 — Bir haberleşme aracı — Bir renk 2 — Çocuklu kadın — Ateş yakmak için tutuş turulan madde. 3 — Nefesli bir çalgı — (Tersi) Bir uzunluk ölçüsü, 4 — Hakiki, gerçek — Üye, 5 — Hergün yediğimiz bir madde, 6 — Ünlü bir halk şairimizin ikinci adı, 7 — (Tersi) Bir diş çeşidi — Bir Güney Amerika hayvanı, 8 — Vilayet — Arapçada bir harf.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1 — Bir kadın ismi, 2 — Sunu olarak duyarlılığı gidermeş uyuşturma, 3 — Annenin erkek kardeşi — Ticari eşya 4 — Bir çoğul eki 5 — Bir ilkel silah — (Tersi) Eleme aracı 6 — (Tersi) Sivacı alem — (Tersi) Bir nota 7 — Evimizi aydınlatan bir araç — Bir nota 8 — Bir [illegible] eki — Bağışlama

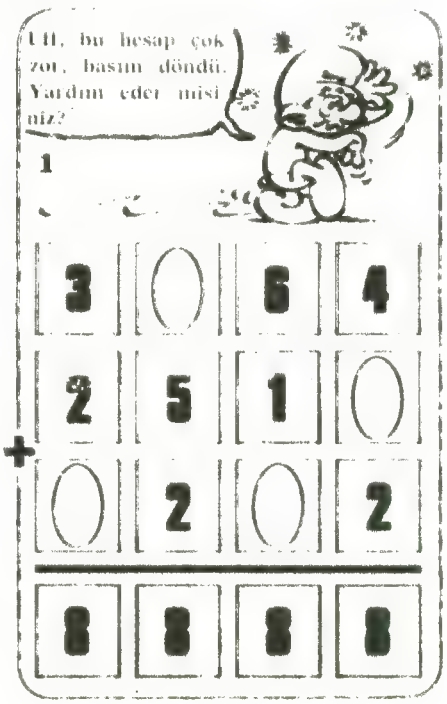

Doğan Kardeş

Doğan Kardeş Aboneleri için 6 ciltlik Yeni Hayat Ansiklopedisini indirimli fiyatla (peşin 1400 TL. sına) satın alma kur'asına katılma kuponu.

Doğan Kardeş

Doğan Kardeş Okuyucu Kulübü Üyeleri için Hayat Küçük Ansiklopediyi indirimli fiyatla (peşin 150 TL.'sına) satın alma kuponu.

Doğan Kardeş

Doğan Kardeş Kulübü Üyeleri için Hayat Büyük Türk Sözlüğünü indirimli fiyatla (peşin 100 TL.'sına) satın alma kuponu.

Abone olmuş, kulübümüze üye yazılmış

OKUYUCULARIMIZA

Doğan Kardeş 'in

İndirimli Ansiklopedi, Sözlük Kuponları

3 ÇEŞİT KUPONUMUZ VAR:

Kırmızı - Mavi - Sarı

1. KIRMIZI KUPON NE SAĞLIYOR?

DOĞAN KARDEŞ ABONELERİ: 6 ciltlik Yeni Hayat Ansiklopedisi'ni peşin 1 400 TL.'sına alabilecekler. (Bu takım dışarıda 1 800 liradır.) Çekilecek kura ile kazanacak okuyucularımıza yalnız 100 takım ayrılmıştır. İndirim kurasına katılmak isteyen abonelerimiz kitabı almak istediklerini yukarıdaki kuponla birlikte adları ve adresleri ile «Doğan Kardeş Dergisi, Divanyolu Türbedar Sok. No: 22, İstanbul» adresine yazmalıdırlar.

2. MAVİ KUPON NE GETİRİYOR?

DOĞAN KARDEŞ OKUYUCU KULÜBÜ ÜYELERİ: Hayat Küçük Ansiklopediyi peşin 150 TL'sına alabilecekler. (Bu küçük Ansiklopedi dışarıda 250 TL.'sına satılmaktadır.) Almak isteyen kulüp üyelerimiz kitabı almak istediklerini yukarıdaki kuponla birlikte adları, adresleri ve kulüp numaraları ile «Doğan Kardeş Dergisi, Divanyolu Türbedar Sok. No: 22, İstanbul» adresine yazmalıdırlar.

3. SARI KUPONLA NE ELDE EDİLİYOR?

DOĞAN KARDEŞ OKUYUCU KULÜBÜ ÜYELERİ: Hayat Büyük Türk Sözlüğü'nü peşin 100 TL.' sına alabilecekler. (Bu kitap dışarıda 200 TL'sına satılmaktadır.) Almak isteyen kulüp üyelerimiz kitabı almak istediklerini yukarıdaki kuponla birlikte adları, adresleri ve kulüp numaraları ile «Doğan Kardeş Dergisi, Divanyolu Türbedar Sok. No: 22, İstanbul» adresine yazmalıdırlar.

ÖNEMLİ NOTLAR

1 — Bu kitapları yukarıdaki şartlarla almak isteyen okuyucularımız kupon, isim ve adreslerini istedikleri kitap veya kitapların adlarıyle bize bildireceklerdir.

2 — Parasını «Bateş Bayilik Teşkilâtı, Molla Fenari Sokak No: 1, Cağaloğlu - İstanbul» adresine posta havalesiyle yollayacaklardır.

İstanbul'da olanlar parayı aynı adrese kendileri yatırıp istediklerini alabilirler.

DİKKAT: Bu kuponlar seri değildir. İstenilen kitap için BİR TEK KUPON yollanması yeter... Aynı kuponlar bir süre devamlı olarak yayınlanacaktır.

S.S.C.B.
Kuzey buz denizi
Bering bo.
Kraliçe Elizabeth adl.
GRÖNLAND
İSLANDA
Baffin denizi
Davis bo.
Victoria ad.
Baffin Ad.
ALASKA
Dawson
Ft. Smith
Hudson Kör.
Kraliçe Charlotte adl.
Edmonton
KANADA
Kalgary
Regina
Winnipeg
Seattle
Portland
Sudbury
Montreal
Toronto
Boston
St. Paul
Buffalo
AMERİKA BİRLEŞİK
New York
Philadelfia
Washington
Salt Lake Cty
Chicago
Detroit
Denver
Kansas City
Cincinnati
St. Louis
Sanfrancisco
DEVLETLERİ
Oklahoma City
Los Angeles
S. Diego
Albuquerque
Memphis
Dallas
Savannah
El Paso
S. Antonio
Houston
Guadalupe adl. (Meks.)
Chihuahua
MEKSİKA
Meksika kör.
Bahama adaları
Dominikan Cum.
Havana
KUBA
Monterrey
La Paz
Tampico
HAİTİ
Merida
Jamaika
Guadalajara
Revilla Gigedo adl. (Meks.)
Mexico
Belize
Ing. Honduras
Karayib Denizi
Honduras
Nikaragua
Guatemala
S. Salvador
Managua
S. José
Panama
Kostarika
Kolombiya
BÜYÜK OKYANUS
ATLAS OKYANUSU
KUZ. AMERİKA
0 500 1000 Km.

Kosta Rika'da yüzlerce yıllık ormanlar yok edilerek açılan alanlar kahve ekiminde kullanılmaktadır.

KOSTA RİKA Orta Amerika'da, iki büyük kara parçasını birleştiren kıstağın en dar yerinde bulunan küçük bir ülkedir. Atlas Okyanusu'na da, Büyük Okyanus'a da kıyısı vardır. Dağlık ve volkanik bir ülkedir, iklimi çok sıcaktır, ayrıca çok da yağış alır. Halkı İspanyol asıllıdır, ayrıca çok sayıda da zenci ve melezler de vardır. İspanyol nüfusunun diğer halka oranla en yüksek olduğu Amerika devletlerindendir.

«Zengin Kıyı» anlamına gelen Kosta Rika, Kristof Kolomb'un 1502 yılındaki seferi sırasında keşfedilmiştir. Maden bakımından pek zengin olmadığı için önceleri önemsenmemiş, bu nedenle de öteki bölgeler gibi hızla gelişmemiştir. Halkı çiftçilik yaparak geçinmiş, ancak 1821'de İspanya'dan ayrılmış, on yedi yıl sonra da 1838'de bağımsızlığını kazanmıştır. Kosta Rika, iç savaş çıkmadan, kan dökülmeden özgürlüğünü elde eden tek Orta Amerika ülkesidir. Daha sonraki yıllarda darbeler ve iç karışıklıklar olmuşsa da kısa zamanda huzur sağlanmıştır. Tek meclisli bir parlamentosu vardır.

Kosta Rika topraklarının %80 kadarı sık ormanlarla kaplıdır. Bir miktar otlak vardır, tarıma elverişli alan ise bütün ülkenin %7'sini bulur. Halkın büyük bir kısmı tarımla uğraşır. Kahve, muz yetiştirilir. Hayvancılık yapılır. Başlıca ihraç maddeleri de yine kahve ve muzdur.

Kosta Rika'da silâhlı kuvvetler 1948'de dağıtılmış, yerine 1 200 kişilik bir Sivil Muhafız örgütü kurulmuştur. Biri Atlas Okyonusu'nda, öteki Büyük Okyanus'ta olmak üzere iki devriye teknesi ve diğer irili-ufaklı devriye motorları vardır. Ülkenin bütçesinde savunma için ayırdığı para, bütün bütçenin ancak %3'ünü bulmaktadır, bu bütün devletlerin arasında sonuncu sırayı işgal etmektedir.

Başlıca şehirleri: **San Jose** (Başkent) (380 000), **Alajuela** (76 000), **Puntarenas** (66 700)'tır.

lacivert
beyaz
çizgi
kırmızı

İKİ OKYANUSTA KIYISI VAR

Kosta Rika'nın başkenti San Jose ülkenin tam ortasında yer almaktadır. Öyle ki Atlas Okyanusu'na olan mesafesi 116 km. olan başkent Büyük Okyanus'tan da aynı uzaklıktadır. Ülke bayrağının şekli de, ülke topraklarını çok güzel belirtmektedir. Üç volkan, iki denizi simgeleyen iki mavi kuşağın ortasında bulunmaktadır.

KÜBA

İdare şekli: Demokratik Halk tipi Cumhuriyet
Yüzölçümü: 114 525 km.²
Nüfusu: 8 900 000
Başkenti: Havana (1 800 000)
Dili: İspanyolca
Dini: Katolik Hıristiyan
Parası: Küba Pezosu

KÜBA, Orta Amerika'da Karaip denizinde, aynı adı taşıyan bir ada ve çevresindeki

mavi
beyaz
kırmızı
beyaz
mavi

HALKTAN TOPLANAN ESKİLER

1968'de Küba ham madde sıkıntısı çekmeye başlayınca devlet bir kampanya açmak zorunda kalmıştı. Bu kampanyada 11 157 479 şişe, 19 959 807 kitap, defter ve mecmua ve irili ufaklı 452 904 248 madenî eşya toplanmış, bunlar yerine göre eritilip, parçalanıp işe yarar hale getirilmiş, ham maddeden tasarruf edilmişti.

irili ufaklı 1 600 kadar ada üzerinde kurulu küçük bir devlettir. Halkının dörtte üçü beyaz ırktandır, ayrıca bir miktar zenci ve melez de vardır.

Kristof Kolomb'un 1492'de yaptığı ilk yolculuğu sırasında keşfedilmiş olan Küba daha sonraları İspanyollar tarafından ele geçirilmiş, 1898'e kadar İspanya'ya bağlı kalmıştı. Daha önceleri İngilizler 1762'de ülkenin en önemli limanı olan **Havana**'yı işgal edip kısa bir süre ellerinde bulundurmuşlarsa da sonra adayı terketmek zorunda kalmışlardı. Bu işgal ada halkının bağımsızlık hislerini geliştirmiş, adada İspanyollardan kopmak için mücadeleler başlamıştı. Kargaşalıklar 1898'e kadar sürdü, ada bu tarihte İspanya'dan ayrıldı. Ne var ki yine bağımsızlığına kavuşamayan ada bu sefer de Filipinler ve Porto Riko ile birlikte Amerika Birleşik Devletleri'nin yönetimine bırakıldı.

Birleşik Amerika Küba'yı ancak 1909'a kadar elinde tutaildi. Ancak ülkedeki karışıklıklar yüzünden 1912'de, sonra da 1917'de Küba'nın iç işlerine karışıp, sükûn ve huzuru sağlamak zorunda kaldı.

Bir yandan işsizlik, öte yandan siyasal karışıklıklar halkın fakirleşmesine yol açmıştı.

Küba'nın başkenti Havana 1 800 000'lik büyük bir liman şehridir. Son yıllarda yeni ve modern yapılarla güzelleşmektedir.

1934'te **Fulgencio Batista** bir hükümet darbesiyle iktidarı ele geçirdi. 1940'ta **Batista** yeni bir anayasa ilân etti ve cumhurbaşkanı seçildi. 1944'te seçimleri kaybettiyse de 1952'de bir darbeyle yönetimi yeniden eline geçirdi.

Bu arada ülkede ihtilâlci solcular da türemişti. **Fidel Castro**'nun liderliğini yapan bu grup ülkeden sürüldüyse de, bunlar bir süre sonra gizlice geri dönerek isyan çıkardılar. 1959'da Diktatör **Batista** kaçmak zorunda kaldı. İktidarı **Fidel Castro** ele geçirdi. Ülkede tam bir komünist rejim kuruldu. 1961'de de yönetimin Marksist Leninist olduğu ilân edildi.

Sovyet Rusya'dan gerek silâh, gerekse malzeme yardımı almaya başlayan Küba'da kalkınma hareketleri görüldü. Birleşik Amerika'nın yol göstermesiyle ülke dışındaki Kübalılar bir araya gelip gizlice adaya çıkarak bir hükümet darbesi yapmak istedilerse de başaramadılar. Sovyet Rusya'nın devamlı olarak silâh ve hepsinden önemlisi uzun menzilli füzeler göndererek üsler kurması karşısında güvenliğinin sarsıldığını hisseden Birleşik Amerika Başkanı **Kennedy**'nin sert çıkışı sonunda Rusya, Küba'ya füze sevkini durdurmak mecburiyetinde kaldı ve gönderdiği füzeleri geri çekti. Küba bugün demokratik halk tipi cumhuriyetle yönetilmektedir, aslında bütün güç başkan **Fidel Castro**'nun elindedir.

Küba bir tarım ülkesidir. Halkının %70'i tarımla uğraşır, dünyada en çok şeker kamışı üreten ülke Küba'dır. Ayrıca kahve, kakao, mısır, pirinç, tütün ve portakal ve benzeri meyvalar yetiştirilir. Sedir, akaju ve tik ağacı ormanları önemli yer kaplar. Sığır beslenir. Demir, bakır, manganez,

Dünyada en çok şeker kamışı üreten ülke Küba'dır. Ülkede şeker kamışı tarlaları, ticaret ve endüstri gibi devletleştirilmiştir.

Meksika'nın başkenti çevresiyle birlikte 9 milyonluk Mexico' dur.. «Fiesta Palace» bütün ülkenin en büyük yapısıdır.

krom, kobalt, nikel ve petrol çıkartılır, Demir çelik tesisleri vardır. Endüstri ve ticaret bütün olarak devletleştirilmiştir. Toprakların %75'i devletin malıdır, %5 kadarı da yarı devletleştirilmiş durumdadır. Şeker, tütün, portakal vs., rom denen içki, balıkçılık malzemesi ihraç eder. Ticaretini daha çok Sovyet Rusya, Japonya, Çin, Doğu Almanya ile yapar.

Küba silâhlı kuvvetleri başkan **Fidel Castro** ile onun yardımcısı olan kardeşi **Raul Castro Ruz**'un elindedir. Erkeklerden ayrı olarak 17-35 yaşlarındaki kadınlardan da iki yıllığına gönüllü asker alınmaktadır. 90 000 kişilik kara ordusunun bir o kadar da ihtiyatı, 210 000 kadar da, halk arasından düzenlemiş milis kuvvetleri vardır. Donanması 6 000 kişilik, hava kuvvetleri de 12 000 kişiliktir. 225 kadar Sovyet Rusya yapısı savaş uçağı vardır.

Ülkede okuma-yazma bilenlerin sayılarının arttırılmasına çalışılmaktadır.

Başlıca şehirleri: **Havana** (Başkent) (1 800 000), **Santiago de Cuba** (270 000), **Camaguey** (180 000)'dir.

MEKSİKA

İdare şekli: Cumhuriyet
Yüzölçümü: 1 972 545 km.²
Nüfusu: 54 000 000
Başkenti: Mexico (8 765 000)
Dili: İspanyolca
Dini: Katolik Hıristiyan
Parası: Meksika Pezosu

MEKSİKA, Kuzey Amerika'da büyük bir ülkedir, Latin Amerika ülkeleri arasında Brezilya'dan sonra en büyüğüdür. Genellikle dağlık bir ülke olan Meksika'da halkın yarısından az fazlası Kızılderili - İspanyol melezidir. Ayrıca pek çok Kızılderili ve %17 oranında da İspanyol asıllı olanlar vardır.

ÇİKOLATAYI İCAT EDENLER

Çikolatayı ilk yapanlar Meksika'nın eski halklarından Mayalar ve Aztekler'dir. Amerika'nın bu eski yerlileri kakao tohumlarından bir çeşit şekerleme ve içecek yapmasını biliyorlardı. Yaptıkları şekerleme, bildiğimiz çikolataya benziyordu.

Meksika topraklarında yaşayanlar arasında bilinen en eski kavim Toltekler'dir. M.Ö. 5. yüzyıldan M.S. 13. yüzyıla kadar Toltekler'in hâkim olduğu bu kesimi kuzeyden doğru gelen Aztekler ele geçirdi. Bugün başkent olan **Mexico** şehrini 1325 yılında Aztekler kurdu. Kısa zamanda kuvvetlenen ve ilerleyen Aztekler bu arada sayıca da çoğaldılar. Öyle ki Amerika kıtasının keşfedildiği yıllarda Aztek İmparatorluğu'nun nüfusu, İngiltere İmparatorluğunun iki katı olmuştu. Başkent **Mexico**'da 100 000'lik nüfusuyla da o sıralarda en azından **Londra** kadar kalabalıktı. Ülkenin güney kesiminde de Mayalar ve Zapotekler bulunuyordu.

Ne var ki bu topraklara İspanyollar'ın ayak basmasıyla birlikte bu üstün uygarlık korkunç bir şekilde ortadan kaldırılmaya başlanıldı. İspanyol komutanı **Cortez**'in askerleri 1519 - 1525 yılları arasında yüz binlerce Kızılderiliyi kılıçları kıpırdamadan öldürdüler, servetlerini yağmaladılar, sanat eserlerini yok ettiler, halka korkunç işkenceler yaptılar. Sonunda Aztek İmparatorluğu yıkıldı, yerli halk sistemli bir şekilde ortadan kaldırıldı. Böylece Meksika, İspanya'nın denizaşırı sömürgelerinin en zengini haline geldi.

19. yüzyılın başlarında İspanya'nın **Napoleon** orduları tarafından işgal edilmesi sonucu, bu İspanya sömürgesinde de birtakım ayaklanmalar görülmeye başlandı. 1810'da başlayan bu hareketler 1821'de Meksika'nın bağımsızlığını elde